

طرح الحاق یک ماده به قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

شماره مسلسل: ۱۴۰۲۰۷۲۶۲

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۲۶

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

**طرح الحاق یک ماده به قانون حمایت
از خانواده و جوانی جمعیت**

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۹/۲۰

کد ترازش: ۱۴۰۲۰۷۲۶۲

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۴

پژوهشکده شورای نگهبان

طرح الحاق یک ماده به قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

درباره‌ی مصوبه

طرح دوفوریتی «الحاق یک ماده به قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت»، بنا به پیشنهاد (۵۷) نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۴۰۱/۷/۱۶ اعلام وصول و جهت طی مراحل قانونی به هیئت رئیسه‌ی مجلس تقدیم شد.

این طرح جهت بحث و بررسی کارشناسی بیشتر به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شد و کمیسیون در تاریخ ۱۴۰۱/۸/۲۲ با اصلاح در عنوان و متن آن را به تصویب رساند.

طرح دوفوریتی حاضر در تاریخ ۱۴۰۱/۹/۲۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و طی نامه‌ی شماره ۸۳۷/۹۱۵۳۴ مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۳ برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۴، مفاد آن را مغایر با موازین شرعی و قانون اساسی تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۴۹۴۶ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص طرح الحاق یک ماده به قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت»

ماده واحده- یک ماده به عنوان ماده (۷۱ مکرر) به قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب ۱۴۰۰/۷/۲۴ به شرح زیر الحاق می‌شود: ماده ۷۱ مکرر- به‌منظور رفع موانع دریافت تسهیلات یا امتیازات موضوع این قانون:

الف- در اجرای مواد این قانون در خصوص استفاده از تسهیلات و امتیازات، با هدف تشویق ازدواج و فرزندآوری و تأمین ودیعه مسکن، چنانچه به موجب قوانین خاصی، پرداخت این تسهیلات یا ارائه امتیازات، موقوف به رعایت شرایط معینی گردیده و یا مشمول ممنوعیت شده باشد، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری مکلفند اعطای تسهیلات و امتیازات فوق را فقط با رعایت این قانون انجام دهند.

ب- در صورتی که متقاضیان موضوع این قانون دارای بدهی قطعی مالیاتی یا بدهی غیرجاری به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی یا دارای چک برگشتی حداکثر تا سقف تسهیلات مشمول این قانون باشند، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری مکلفند در صورت درخواست متقاضی، تسهیلات موضوع این قانون را اجرایی و پس از تسویه معادل پنجاه درصد (۵۰٪) بدهی مذکور، این تسهیلات را پرداخت نمایند. دستورالعمل اجرایی این بند حداکثر ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجراء شدن آن توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و ابلاغ می‌شود.

ج- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند پرداخت تسهیلات موضوع این قانون را نسبت به سایر تکالیف قانونی در اولویت قرار داده و در خصوص مطالبه وثایق و تضامین، با اولویت توثیق حساب یارانه اشخاص یا سایر دارایی‌های مالی اشخاص از جمله سهام پذیرفته‌شده در بازار سرمایه یا تنها یک فقره سفته عمل نمایند.

▪ دیدگاه ابهام

الف) به موجب حکم بند (الف) ماده (۷۱ مکرر)، چنانچه به موجب «قوانین خاصی» پرداخت تسهیلات یا امتیازات موضوع قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، موکول به رعایت «شرایط معینی» گردیده و یا «مشمول ممنوعیت» شده باشد، بانکها و مؤسسات اعتباری مکلفند اعطای تسهیلات و امتیازات را فقط با رعایت قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت انجام دهند. اما از این حیث که روشن نیست منظور مقنن از «شرایط معین» و «موارد مشمول ممنوعیت»، دقیقاً شامل چه شروط و مواردی است، حکم پیش گفته در وضع کنونی واجد ابهام است. چه اینکه برای مثال اگر اطلاق حکم فوق در مورد استثناء شدن تسهیلات موضوع قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت از شرایط قانونی شامل مواردی همچون شرایط صحت قراردادها (شامل ایجاب و قبول یا شرط بلوغ و رشد در صحت انعقاد معاملات) باشد، تسهیلات اعطایی ممکن است باطل باشد و حکم مغایر با احکام شرعی خواهد بود.

ب) مطابق حکم بند (ب) این مقرر، اگر متقاضیان تسهیلات موضوع قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت دارای بدهی مالیاتی یا بدهی به بانکها یا دارای چک برگشتی باشند، بانکها مکلفند تسهیلات موضوع قانون مذکور را اجرایی و پس از تسویه معادل پنجاه درصد بدهی مذکور، این تسهیلات را به متقاضی پرداخت کنند. این در حالی است که قانونگذار در بند (الف) همین ماده مقرر کرده بود اگر موجب «قوانین خاصی» همچون قانون مالیاتهای مستقیم یا قانون صدور چک، پرداخت تسهیلات یا امتیازات موضوع قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت موکول به رعایت «شرایط معینی» یا «مشمول ممنوعیت» همچون نداشتن بدهی مالیاتی یا چک برگشتی شده باشد، رعایت قوانین خاص ضروری نیست و قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت حاکم خواهد بود و باید تسهیلات بانکی به صورت کامل به متقاضی پرداخت شود. بنابراین نسبت میان حکم بندهای (الف) و (ب) این ماده روشن نیست.

▪ دیدگاه عدم ابهام

نسبت میان احکام بند (الف) و (ب) روشن است و این ماده ابهامی در این خصوص ندارد؛ توضیح اینکه قانونگذار در انتهای بند (الف)، قید «با رعایت این قانون» را ذکر کرده است و جمع عرفی بندهای (الف) و (ب) این ماده آن است که علی‌الاصول قانون حمایت از

خانواده و جوانی بر دیگر قوانین حاکم است و نمی‌توان متقاضی را به موجب محدودیت‌های ذکر شده در قوانین خاص از تسهیلات مذکور در قانون حمایت از خانواده و جوانی محروم کرد، اما حکومت قانون حمایت از خانواده و جوانی شامل موضوع بند (ب) یعنی فرضی که متقاضی دارای بدهی مالیاتی یا بانکی است یا چک برگشتی صادر کرده است، نخواهد شد و چنین فردی تنها می‌تواند از پنجاه درصد تسهیلات بانکی بهره‌مند شود. بنابراین نسبت احکام بندهای (الف) و (ب) این ماده روشن است.

▪ دیدگاه مغایرت

در رابطه با بند (ج) ماده (۷۱ مکرر)، این اشکال مطرح است که با توجه به اطلاق این بند در خصوص «اولویت پرداخت تسهیلات موضوع این قانون» نسبت به سایر تکالیف قانونی، در صورتی که پرداخت تسهیلات به دیگر تکالیف قانونی دارای اهمیت بالاتر و غیرقابل اغمازی باشند (همچون حفظ جان اشخاص)، این حکم خلاف موازین شرع محسوب خواهد شد. به بیان دیگر اگر اطلاق این عبارت با تکالیف قانونی که مثلاً منجر به حفظ جان یا مواردی از این قبیل باشد تعارض پیدا کند، اولویت یافتن آن مخدوش خواهد بود. در نتیجه در بند (ج)، اطلاق اولویت دادن پرداخت تسهیلات موضوع این قانون نسبت به سایر تکالیف قانونی، در موارد تراحم با امور مهم لازم‌الرعایه خلاف موازین شرع تلقی می‌گردد.

▪ نظر شورای نگهبان

۱- در بند (الف)، منظور از «شرایط معین و موارد مشمول ممنوعیت» ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

۲- در بند (ج)، اطلاق اولویت پرداخت تسهیلات موضوع این قانون نسبت به سایر تکالیف قانونی، در موارد تراحم با امور مهم لازم‌الرعایه، خلاف شرع شناخته شد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای
مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای
مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ...
در حالی که خوب است در متن آن حکم
اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل
جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

w w w . c c r i . a c . i r

کد پستی ۱۵ ۹۷ ۸۵ ۶۱ ۱۳
دبیرخانه ۰۲۱ ۸۸۵ ۳۳۴ ۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان